

ESCOTORÍN, P., ROCHE, I. i DELVALLE, R. (Eds.) (2014)
Relaciones prosociales en comunidades educativas.
Algunas conclusiones del proyecto europeo MOST
La Garriga: Martí L'Humà¹

doi: 10.7203/anuari.psicologia.15.2.275

Formular preocupacions, compartir-les, tenir informació de com altres les estan afrontant, conèixer el curs d'accions que defineixen el procés d'avaluació d'una intervenció educativa sistemàtica i reeixida són un seguit de raons que el grup LIPA (Laboratori d'Investigació Prosocial Aplicada, de la Universitat Autònoma de Barcelona) ha considerat al prendre la decisió de publicar aquest llibre vinculat al projecte europeu MOST (*Motivation to Study*).²

El propòsit de la publicació és oferir un material, experimentat a cinc centres de l'ensenyament secundari català,³ als professionals que intervenen a l'educació secundària, docents, assessors i investigadors adscrits a departaments universitaris, per posar en marxa programes promotors i potenciadors de relacions prosocials amb capacitat de generar canvis qualitius i quantitius positius en la convivència participativa i dialogada de la comunitat educativa de pertinença.

El llibre, escrit íntegrament en castellà i que conté parts traduïdes a l'anglès i l'alemany, aporta novetats en diferents direccions. La introducció, els cinc capítols i els annexes, crec que poden interessar tant pel seu valor pràctic como pel suggeridor rerefons teòric, conceptual i metodològic, que el text deixa entreveure.

1. El llibre en format PDF és gratuït. Cal sol·licitar-lo a lipa@prosocialidad.org. També s'ha fet una edició limitada i gratuïta en paper: lipa@prosocialidad.org.

2. Socis del projecte: Dipartimento di Scienze dell'Educazione, Università degli Studi di Salerno, Italia. ITC Terra di Lavoro Caserta, Italia. ISPPREF Istituto di Psicologia e Psicoterapia Relazionale e Familiare, Italia. ANP Associazione Nazionale Dirigenti della Scuola, Italia. UAB Universitat Autònoma de Barcelona, España. FACTUM Chaloupka & Risser OHG, Austria. GEORGE CALINESCU, Rumania. HRDC Patras Port Business Center, Grecia.

3. Tres centres van participar a la fase pilot. I dos centres més es van incorporar posteriorment per fer difusió de l'experiència.

Com diuen els compiladors de les col·laboracions incloses, s'han prioritzat els aspectes procedimentals que poden ajudar a encarrilar les intervencions dels docents d'acord amb el diagnòstic que ells fan de les necessitats educatives percebudes dels seu alumnes. La idea motriu és que els docents tot treballant en equip, com a mínim dos educadors d'un mateix centre, poden endegar activitats que optimitzin les relacions prosocials com a via de millora de l'espai de convivència, que conforma l'organització de la comunitat educativa d'un centre, i del comportament motivat, entregat i compromès amb la seva educació dels estudiants.

L'instrument rector de la intervenció utilitzat pels docents va ser el PMIP, «Programa Mínimo de Incremento Prosocial» (Romersi, Martínez i Roche, 2009). I els nivells d'aplicació d'aquest programa comprenien les interaccions *face to face* (tutor-estudiant i entre parelles de col·legues) i les *one to group* (classe, claustre i altres agrupaments de docents, grups de mares i pares, i comunitat), d'acord amb terminologia utilitzada pels autors. També es va incidir, amb altres instruments, en la comunicació intrapersonal dels estudiants (autoanàlisi) i en l'autoformació dels docents en matèria de prosocialitat.

El text està concebut com a una guia específica i selectiva per a cadascuna de les qüestions que cal tenir en compte a l'hora de voler endegar un procés afí a l'experimentat als centres catalans del projecte MOST. Cal afegir que s'ha consignat un recorregut molt semblant de resultats satisfactoris a la resta de països participants del projecte MOST pel que fa a l'aplicació de la metodologia del PMIP.

Així doncs, la guia dóna claus interpretatives dels conceptes identificadors de la intervenció: Prosocialitat, LIPA i PMIP. S'ofereix, al capítol 1 signat per Robert Roche (UAB) i Mayka Cirera (UAB), un resum extens del que ha representat (plantejament i resultats) la inclusió de la prosocialitat en el projecte europeu MOST. Mauro Cozzolino de la Universitat de Salerno, aporta (cap. 2) un instrument per a l'autoanàlisi que pretén incidir en la immobilitat associada a la *fixació funcional* que es troba en el manteniment de comportaments «fracassats», al temps que es promou un *estil relacional integrat* que s'alimenta de la interacció comunicativa complementària flexible. Al capítol 3 és dóna una pauta per aplicar el model de Comunicació de Qualitat Prosocial. Pilar Escotorín (UAB) i Robert Roche (UAB) situen amb claredat i precisió el punt d'inflexió entre una comunicació efectiva i una comunicació que, a més, és de qualitat prosocial. Aspecte central per mantenir i aprofundir el espai propi del constructe prosocialitat elaborat per la recerca del grup LIPA sota la direcció del Dr. Robert Roche. El dos darrers capítols (cap.4 i cap. 5) tracten de la manera de dur a terme l'ensenyament-aprenentatge prosocial interactiu (text escrit per R. Roche, M. Cirera i P. Escotorin) i el cas pràctic, redactat per Gerard Martí (LIPA-UAB), de l'aplicació del Programa Mínimo de Incremento Prosocial (PMIP) al centre «Escuela de los Salesianos de Sarriá, (Barcelona)».

Totes aquestes novetats de caire procedimental assenyalades junt amb la solvència de les autores i autors que les transmeten amb l'afany tan de divulgar com de transferir, fan d'aquest llibre un bon material d'estudi i reflexió per la formació i la inspiració de docents, assessors i investigadors de l'educació a l'àmbit la convivència participativa i dialogada de la comunitat educativa.

Per tancar aquesta revisió, vull destacar el renovat impuls del grup LIPA per fer arribar el seu treball de forma oberta i detallada a investigadors i pràctics. No es freqüent poder entrar a la «cuina» per veure com s'afronta, amb rigor científic i compromís social, la construcció i el ús dels instruments de la intervenció educativa.

CONRAD IZQUIERDO
Universitat Autònoma de Barcelona